

Projectplan Leerorkest 2025-2028

-Abbo Kindcentra

www.abbokindcentra.nl

Inhoudsopgave

1. Aanleiding
2. Visie en doelen
3. Doelgroep
4. Samenwerking
5. Tijdlijn
6. Projectbeschrijving
7. Doorontwikkeling
9. Wat vinden de deelnemers aan het Abbo Kindcentra Leerorkest ervan?

Aanleiding

De droom die in 2014 door het bestuur van Abbo Kindcentra werd uitgesproken om voor al hun scholen een leerorkest te starten kon al snel realiteit worden. Mede door de samenwerking met het Cultuurbedrijf in Bergen op Zoom en door een bijdrage uit de Impulsregeling kon dit innovatieve muziekeducatieproject snel en professioneel worden opgericht. Het doel om zo veel mogelijk kinderen – onafhankelijk van welke sociale, culturele of economische achtergrond dan ook – de kracht van muziek te laten ervaren door een muziekinstrument te leren bespelen en samen muziek te maken in een orkest was en is daarbij het leidende uitgangspunt.

Inmiddels hebben zo'n 3800 kinderen van acht Abbo Kindcentra in de afgelopen jaren hun talenten mogen ontplooiën en is het leerorkest een begrip en vaste waarde geworden binnen die scholen. Een project waar de kinderen telkens weer naar uitkijken en waarbij ze aan het eind van het schooljaar voor een volle theaterzaal, met een enorm enthousiasme, samen een concert verzorgen. Onder de meer dan 600 toeschouwers is elk jaar ook Marco de Souza, grondlegger van het leerorkest in Nederland. Keer op keer spreekt hij zijn bewondering uit voor wat er vanuit de samenwerking tussen het Cultuurbedrijf en de Abbo Kindcentra voor de kinderen wordt gedaan. In april 2025 was de 10de uitvoering van het Abbo Kindcentra Leerorkest.

De wens van de Abbo Kindcentra en het Centrum voor de Kunsten Bergen op Zoom (CKB) is dan ook om het leerorkest voor de komende drie schooljaren in te blijven zetten en te ontwikkelen om zo een bijdrage te blijven leveren aan de brede ontwikkeling van kinderen zodat al hun talenten en mogelijkheden tot bloei komen.

Om deze wens mogelijk te maken zijn middelen nodig vanuit subsidies, donaties en sponsors. Om dit te gaan realiseren is de Stichting Vrienden van het Leerorkest opgericht in april 2025.

Visie en doelen

Kansengelijkheid en inclusie

Het Leerorkest is een muzikaal en sociaal programma dat vooropstelt kinderen sterker en gelukkiger te maken. We werken intensief samen met scholen en andere culturele en sociale partners. In het Leerorkest maken kinderen deel uit van een muzikaal avontuur waarin een kind kan groeien in de hele breedte van zijn of haar ontwikkeling. De leerlingen leren een muziekinstrument te bespelen en samen muziek te maken in een orkest. De positieve en stimulerende omgeving van het orkest helpt het kind zich te ontwikkelen tot wereldburger van de toekomst.

Groeien en genieten door muziek

Muziek heeft kinderen zoveel te bieden. Het is niet alleen heel leuk om te doen, maar ook bewezen goed voor de cognitieve, sociale en emotionele ontwikkeling. Muziek maken, maakt kinderen slim, socialer en gelukkiger. Er komt zoveel bij kijken, concentratie, discipline, doorzetten, zorg dragen voor je eigen muziekinstrument. In een orkest leer je samenwerken, naar elkaar luisteren. Samen optreden zorgt voor succeservaringen. Je competent voelen en trots zijn. Daar groeien kinderen enorm van.

Ieder kind doet mee

Met een Leerorkest op school krijgt ieder kind de kans om de positieve effecten van muziek te ervaren. De opzet van het Leerorkest is dat alle kinderen een muziekinstrument leren bespelen door wekelijkse muziekles van professionele muziekdocenten op hun eigen basisschool, onder schooltijd. Zij kunnen kiezen uit de gangbare muziekinstrumenten van het symfonieorkest: viool, altviool, cello, contrabas, harp, dwarsfluit, klarinet, hobo, fagot, trompet, trombone, hoorn en slagwerk. Naast de wekelijkse instrumentale lessen zijn er grote groepsrepetities en optredens. Ook zijn er (naschoolse) Wijk talent-orkesten en vervolgtrajecten in het voortgezet onderwijs.

Een symfonieorkest als muziekeducatiemethode – best revolutionair!

Het Leerorkestconcept is ontwikkeld in 2005, in nauwe samenwerking met basisscholen in de Bijlmer. Er is gekozen voor een symfonisch orkest zodat zoveel mogelijk kinderen kunnen samenspelen. Bovendien heeft iedereen in een orkest een rol, moet je goed samenwerken en naar elkaar luisteren. Op onversterkte, akoestische instrumenten maken de kinderen zelf het geluid en ervaren ze direct het effect van blazen, strijken, tokkelen... Met het orkest spelen ze diverse muziekstijlen, uit allerlei windstreken, kinderliedjes, pop, game- en filmmuziek, en ook klassieke stukken. De leerlingen werken toe

naar een groot concert, onder leiding van een dirigent. De optredens zijn een hele ervaring!

Talentontwikkeling

Voor ons betekent talentontwikkeling dat een kind de kans krijgt om te leren genieten van kunst en cultuur en om te ontdekken wat het zelf allemaal kan voortbrengen. De kinderen zien elkaars talenten en leren de eigen talenten ontdekken. In de basisschoolleeftijd zijn kinderen het meest ontvankelijk voor muzikale ontwikkeling. Op jonge leeftijd wordt de kiem gelegd voor de toekomst. In het Leerorkest worden alle sluimerende talenten aangesproken, van enthousiast amateur of genietende toeschouwer tot toekomstig professioneel muzikant.

Verbinding

Een Leerorkest op school verbindt. Niet alleen met elkaar op school, maar ook met een veel groter geheel van muziektradities. Voor veel kinderen is kennismaken met een symfonisch muziekinstrument en klassieke muziek absoluut niet vanzelfsprekend. De drempel naar de muziekschool is vaak hoog, net als de drempel naar een concertzaal. Het Leerorkest geeft kinderen de kans om spelers te zijn in plaats van buitenstaanders. Daar plukken zij hun hele leven de vruchten van. En hoe meer kinderen muziek maken, hoe mooier Nederland klinkt.

Concrete doelstellingen Abbo Kindcentra Leerorkest

- alle kinderen van groep 5 en 6 leren de basisvaardigheden op een instrument van het symfonieorkest en ervaren het plezier van samen muziek maken;
- de kinderen krijgen wekelijks in groepjes les op dit instrument door een vakdocent;
- het ingestudeerde repertoire wordt tijdens een grootse voorstelling in het theater voor publiek ten gehore gebracht;
- aansluiting met plaatselijke muziekverenigingen wordt gezocht middels het 'Samen Muziek Maken Geblazen' project. Hierdoor ontstaat een doorgaande lijn en een stimulans voor leerlingen om door te stromen met hun instrument bij een vereniging;
- er vindt een 'kruisbestuiving' plaats tussen vakdocenten en groepsleerkrachten. Het doel is om te komen tot een nog grotere verwevenheid van de Leerorkest-methodiek met het schoolcurriculum en de pedagogische aanpak van de school, waardoor een volledige integratie van muziekeducatie in het reguliere curriculum mogelijk wordt.¹

¹ voor meer informatie: 'Methodiek en uitgangspunten' uit het Leerorkest curriculum (leerorkest.nl)

Doelgroep

De primaire doelgroep bestaat uit de leerlingen van de groepen 5 en 6 van alle Abbo Kindcentra in de gemeente Bergen op Zoom, Steenbergen en Moerdijk:

Bergen op Zoom

Kindcentrum De Krabbenkooi

Kindcentrum De Rode Schouw

Kindcentrum De Aanloop

Kindcentrum Kiemkade

Kindcentrum Montessori

Kindcentrum De Zeeridder

Steenbergen

Kindcentrum Kiezelrijk

Heijningen

Kindcentrum Het Kompas

Voor de schooljaren 2025-2026 / 2026-2027 / 2027-2028 gaat het in totaal om ongeveer 1200 deelnemers.

De secundaire doelgroep bestaat uit de kinderen van de overige leerjaren die meegenomen worden in voorbereidende- en vervolgtrajecten, maar ook uit de leerkrachten van deze scholen. Zij nemen actief deel aan de lessen en activiteiten van het Leerorkest.

Samenwerking

Alle **ABBO Kindcentra** zijn door ouders opgericht en onderscheiden zich door een eigen onderwijsconcept.

Wij vinden het belangrijk dat ons onderwijs leerlingen voorbereidt op hun toekomstige rol in de maatschappij en méér biedt dan alleen cognitieve vaardigheden. Naast het onderwijs in taal en rekenen wordt daarom veel aandacht besteed aan spelend leren, samenwerken en creativiteit. Op al onze scholen worden zelfstandigheid, onderzoek en ondernemingszin gestimuleerd. Wij stellen ons ten doel om ruimte te geven aan de brede ontwikkeling van kinderen en al hun talenten te ontdekken. Op deze manier halen wij het meest bijzondere uit uw kind naar boven!

Dat betekent dat wij naast aandacht voor de cognitieve vorming ook inzetten op de creatieve en motorische ontwikkeling van onze leerlingen. Door leren te verbinden met muziek, dans, zang en beweging willen wij onze leerlingen helpen bij de ontplooiing van vaardigheden die zij nodig zullen hebben in hun toekomstige rol in de samenleving. [Homepage | Abbo Kindcentra](#)

Het **CKB** (Centrum voor de Kunsten Bergen op Zoom) is in ruim 150 jaar uitgegroeid van lokale muziekschool tot een dynamische cultuurafdeling die jong en oud inspireert om aan de slag te gaan met muziek, theater, beeldend en dans. Alle leerlingen van de basisscholen komen in aanraking met hun aanbod via Cumenu (samenwerking met cultuuraanbieders uit de regio) of maatwerk. Daarnaast zijn de intermediairs cultuureducatie van het CKB penvoerder voor het CMK4 traject, Cultuur met Kwaliteit (ook bekend als 'de Cultuurloper'). Zij informeren en begeleiden PO en VO-scholen over de mogelijkheden en implementatie van dit traject in samenspraak met Kunstloc Brabant. Alle Abbo Kindcentra nemen deel aan CMK4.

**CENTRUM VOOR
DE KUNSTEN**

CKB

Het CKB werkt samen met allerlei organisaties, instanties, verenigingen en bedrijven om zoveel mogelijk mensen te laten genieten van kunst & cultuur, actief of passief. En bij heel wat evenementen leveren de cursisten en docenten een creatieve bijdrage. [Centrum voor de Kunsten Bergen op Zoom | CKB](#)

De trombonegroep op De Aanloop

De samenwerking tussen de Abbo Kindcentra en het CKB is gericht op:

- het verankeren van cultuureducatie in de breedste zin van het woord binnen de Abbo Kindcentra.
- Vanzelfsprekend wordt er al heel veel gedaan op het gebied van cultuureducatie, echter is het de wens om meer structuur en diepgang aan te brengen.
- het leveren van maatwerk aansluitend op de vraag vanuit de scholen.

- Dit naast het losse aanbod wat de Abbo Kindcentra vanuit het cultuureducatieve platform “Cumenu” afnemen.
- de borging en continuïteit van het Abbo Kindcentra Leerorkest, inclusief het jaarlijkse, afsluitende concert in theater De Maagd.
- het faciliteren van de lessen en het concert voor het Abbo Kindcentra Leerorkest. Zowel de scholen, als het CKB stellen ruimtes ter beschikking en verzorgen het instrumentarium. Het CKB zorgt voor het lesmateriaal en levert professionele muzikanten die een bijscholingstraject hebben gevolgd voor het lesgeven binnen dit specifieke onderwijsconcept. Echter kunnen zij altijd terugvallen op de pedagogische en didactische expertise van de groepsleerkrachten van de Abbo Kindcentra.

Tijdslijn

schooljaar 2025-2026:

- sep. 2025 → repertoire-keuze; voorbereiding lessen; training vakdocenten; onderhoud instrumentarium.
- okt. – apr 2025/2026 → wekelijkse lessen door vakdocenten op de 8 scholen
- apr. – mei 2026 → generale repetities en afsluitend concert in theater De Maagd
- mei 2026 → evaluatie en onderhoud instrumentarium

schooljaar 2026-2027:

- sep. 2026 → repertoire-keuze; voorbereiding lessen; training vakdocenten; onderhoud instrumentarium.
- okt. – apr 2026/2027 → wekelijkse lessen door vakdocenten op de 8 scholen
- apr. – mei 2027 → generale repetities en afsluitend concert in theater De Maagd
- mei 2027 → evaluatie en onderhoud instrumentarium

schooljaar 2027-2028:

- sep. 2027 → repertoire-keuze; voorbereiding lessen; training vakdocenten; onderhoud instrumentarium.
- okt. – apr 2027/2028 → wekelijkse lessen door vakdocenten op de 8 scholen
- apr. – mei 2028 → generale repetities en afsluitend concert in theater De Maagd
- mei 2028 → evaluatie en onderhoud instrumentarium

Parallel aan dit traject zal het bestuur van de Vrienden van het Abbo Kindcentra Leerorkest aan de slag gaan met het onderzoeken, uitwerken en activeren van een sponsorplan gericht op het bedrijfsleven om ook voor de toekomst het Abbo Kindcentra Leerorkest te kunnen borgen en continueren. Ook wordt er onderzocht of er (nieuwe) subsidies of andere fondsen aangeschreven kunnen worden.

Projectbeschrijving

Organisatie: In overleg met de Abbo Kindcentra zorgen de professionele docenten en educatiemedewerkers van het Cultuurbedrijf voor de artistieke inhoud, de lesroosters en het onderhoud van het instrumentarium. De lessen die worden gegeven vinden zowel plaats in ruimtes van de verschillende scholen als in leslokalen van het CKB (Centrum voor de Kunsten). Voor het lesmateriaal en instrumentarium wordt deels gebruik gemaakt van stichting Leerorkest Nederland en de zusterstichting Instrumentendepot Leerorkest. Voor het overig instrumentarium wordt gebruik gemaakt van het instrumentarium van het CKB. Voor de begeleiding en coaching van de vakdocenten wordt gebruik gemaakt van interne begeleiders door middel van coaching on the job, maar zeker ook de pedagogische en didactische expertise van de ABBO leerkrachten. De generale repetities en het eindconcert vinden plaats in theater De Maagd dat plaats biedt aan zo'n 600 bezoekers. De technici van De Maagd dragen bij aan de totale theaterbeleving voor uitvoerenden en toeschouwers met behulp van de meest moderne licht-, geluid- en projectiemiddelen. De presentatie en extra gastoptredens tijdens deze uitvoeringen worden verzorgd door vrijwilligers.

Voorbereiding: Voordat de instrumentale lessen op de Abbo Kindcentra starten zijn er al diverse voorbereidende stappen gezet. Het instrumentarium wordt grondig gecontroleerd en onderhouden. Dit gebeurt met behulp van vrijwilligers uit het seniorenorkest van het CKB. Deze vrijwilligers hebben daarvoor een training gevolgd vanuit het Leerorkest Nederland. Een deel van de instrumenten wordt geleend van stichting instrumentendepot Leerorkest. De overige instrumenten zijn en worden aangekocht door het CKB. Aan de hand van de instrumentkeuze die de leerlingen maken worden de instrumenten over de Abbo Kindcentra verdeeld.

Daarnaast wordt door de vakdocenten van het CKB het repertoire samengesteld. Hierbij wordt gebruik gemaakt van bestaande arrangementen van 'Orkest in de klas' maar ook eigen arrangementen die op maat worden geschreven zodat het goed aansluit op het niveau van de deelnemers. Het uitgangspunt hierbij wordt gevormd door de mogelijkheden van de leerlingen. Zelfs met één noot kan er muziek worden gemaakt en kun je dus samen spelen.

De vakdocenten bereiden hun lessen voor en kunnen voor didactisch en pedagogisch advies terecht bij de medewerkers van bureau educatie van het CKB én bij de groepsleerkrachten van de Abbo Kindcentra. Daarnaast wordt ook gebruik gemaakt van het

expertisecentrum Leerorkest Nederland met divers materiaal ter ondersteuning en inspiratie voor de invulling van de lessen. Dit vanuit de filosofie van het 'delen' waar het Leerorkest om bekend staat. Leerorkest oprichter en directeur Marco de Souza vertelt: "Wij zijn ervan overtuigd dat het delen van kennis en middelen ons allemaal sterker maakt. Daarom steunen wij nieuw opgerichte Leerorkesten en vergelijkbare initiatieven in het land met onze kennis, ervaring, didactische materialen en vanuit ons nieuwe Instrumentendepot ook met instrumenten. Immers alleen als wij bereid zijn om kennis en middelen met elkaar te delen, kunnen we écht de democratisering van muziekeducatie realiseren."

Marco de Souza tijdens het concert van het
Abbo Kindcentra Leerorkest

Werkwijze: In groep 3 en 4 krijgen de leerlingen regelmatig muziekles van een vakdocent. In deze lessen ervaren zij het plezier van (samen) muziek maken en leren ze basisvaardigheden en attitudes aan binnen de vijf domeinen van het muziekvakonderwijs: luisteren, zingen, bewegen, muziek maken en muziek vastleggen (lezen en noteren). De kinderen van groep 4 bezoeken de generale repetitie van het Leerorkest en krijgen zo al een beeld waaraan ze het komende schooljaar mee gaan doen. Ook kunnen ze een mogelijke voorkeur voor een instrument dan beter kenbaar maken. Elke ABBO school heeft 4 verschillende, vaste instrumentkeuzes met instrumenten uit het symfonieorkest waar de kinderen uit kunnen kiezen. Bijvoorbeeld op b.s. De Aanloop: trompet, fagot, viool, klarinet. Met de instrumenten van de andere scholen ontstaat zo het volledige leerorkest met viool, altviool, cello, contrabas, dwarsfluit, klarinet, hobo, fagot, trompet, trombone, hoorn, en slagwerk. Het gekozen instrument blijft de leerling zowel in groep 5 als in groep 6 bespelen.

Vanaf oktober krijgen de kinderen van groep 5 en 6 per week een uur muziekles van een professionele muziekdocent, onder schooltijd. Er wordt geoefend, in kleine groepjes, in diverse ruimtes van de school of het CKB. Na een paar maanden les hebben de leerlingen 'orkestrepetitie'. Ze vormen dan een écht symfonieorkest onder leiding van een professionele dirigent. Elk schooljaar start er een nieuw orkest met groep-5 leerlingen en stromen de anderen door naar het groep 6 orkest. Bij de grote orkestrepetities en uitvoeringen spelen de kinderen samen met de groepen van alle andere Abbo Kindcentra.

Niet alleen het instrumentale spel, maar ook het zingen heeft een belangrijke rol. Zang is een instrument dat de kinderen altijd bij zich hebben en waarin ze al meer ervaring hebben opgedaan. Zingen is bij uitstek geschikt om de melodie en het ritme van de liedjes te verinnerlijken, eigen te maken zodat het vervolgens eenvoudiger is om dit naar het gekozen instrument te vertalen. Om de kinderen en de groepsleerkrachten hierbij te helpen wordt vanaf de voorbereidende fase een digitale lessencyclus door het CKB gemaakt zodat dit op een laagdrempelige manier in de klas ingezet kan worden.

Na een half jaar wordt de inzet en het enthousiasme van de kinderen verzilverd tijdens een weergaloos eindconcert in een 'echt' theater, met een volle zaal trotse ouders en familieleden. Een belevenis waarbij enorme uitgelatenheid en opperste concentratie elkaar steeds weer afwisselen.

Evaluatie: Er wordt tussentijds geëvalueerd door de vakdocenten en groepsleerkrachten door middel van korte gesprekken. Waar nodig wordt het aanbod en/of de begeleiding aan leerlingen bijgesteld. Ook bestaat er de mogelijkheid de vakdocent te ondersteunen door middel van coaching on the job. Daarnaast is er een tussentijdse evaluatie met de vakdocenten onderling. Tijdens deze bijeenkomst wordt naast het uitwisselen van good practices en ervaringen ook de ontwikkeling van de diverse groepjes en de haalbaarheid van de doelen besproken. Tijdens de eindevaluatie wordt de gehele werkwijze en organisatie van het afgelopen seizoen tegen het licht gehouden en waar nodig voor de start van het nieuwe seizoen bijgesteld.

Doorontwikkeling

Parallel aan de continuering van het Abbo Kindcentra Leerorkest zal er de komende drie jaar een proces in gang worden gezet met betrekking tot het onderzoeken en mogelijk opstarten van de volgende ideeën:

- extra maatwerk voor de leerlingen door in de orkestbezetting niet alleen 'symfonische' instrumenten aan te bieden, maar bijvoorbeeld ook gitaar/ukelele, keyboards, boomwhackers en koorzang;
- de doorgaande lijn verder vormgeven in groep 7 en 8 door middel van een pop-project. Een manier van samenspel, in de geest van het leerorkest, maar nu met poprepertoire en popinstrumentarium;
- het vernieuwen van het reeds bestaande Samen Muziek Maken Geblazen project in groep 5, waarbij de aansluiting met het leerorkest evidentier naar voren komt en waarbij nadrukkelijker de verbinding wordt gemaakt met de plaatselijke muziekverenigingen;
- het opstellen en uitvoeren van een sponsorplan om het bedrijfsleven bij het Abbo Kindcentra Leerorkest te betrekken en de voortgang van het Leerorkest ook voor de toekomst veilig te stellen;

Wat vinden de deelnemers aan het Abbo Kindcentra Leerorkest ervan?

'Al die kinderen samen op dat grote podium... kippenvell!'

'Door het leerorkest ben ik op klarinetles gegaan.'

'Ik vond het wel spannend en soms ook moeilijk, maar de juf legt het heel goed uit en doet alles goed voor.'

'Ik wist niet dat je zo hard moest blazen op een trompet.'

'Er komen gewoon échte muzikanten op onze school!'

[Abbo Leerorkest om nieuwe talenten te ontwikkelen: 'Er is een zaadje geplant, dat komt vaak later tot bloei' | Bergen op Zoom | bndestem.nl](#)

▲ Voor een volle zaal in theater De Maagd speelden de kinderen van het Abbo Leerorkest. © Marina Popova/Pix4Profs

Abbo Leerorkest om nieuwe talenten te ontwikkelen: 'Er is een zaadje geplant, dat komt vaak later tot bloei'

BERGEN OP ZOOM – Niet alleen rekenen en taal op school, maar ook ruimte voor het ontwikkelen van talent. Dat is waar Abbo kindcentra en het CKB zich al tien jaar voor inzetten. „Sommige kinderen komen thuis niet in aanraking met een instrument. Op deze manier kunnen zij ermee kennismaken.”

Irma van Schaijk 01-04-25, 09:33

[Het leerorkest van de ABBO-scholen gaat van start – Al het nieuws uit Bergen op Zoom](#)

Het leerorkest van de ABBO-scholen gaat van start

19 januari 2015, 13:48 Algemeen

BERGEN OP ZOOM - Alle leerlingen van de ABBO-scholen nemen deel aan een uniek project met CKB De Maagd. In dit project leren alle leerlingen een muziekinstrument bespelen en nemen plaats in een echt orkest! Met dit project willen de ABBO-scholen en CKB De Maagd ervoor zorgen dat er meer aandacht is voor creativiteit in het basisonderwijs.

We zijn dit jaar gestart met de leerlingen van groep 5. In de groepen 1 t/m4 worden de voorbereidende activiteiten gedaan voor het leerorkest. Alle leerlingen van groep 5 hebben in het eerste deel van dit schooljaar kennis gemaakt met de diverse muziekinstrumenten. Nu hebben de leerlingen een keuze gemaakt voor hun definitieve instrument en gaat het echte orkestwerk beginnen.

De leerlingen van de Krabbenkooi, de Aanloop en de Montessorischool krijgen les in het gebouw van het CKB. De leerlingen van School Oost en de Rode Schouw krijgen les op de eigen school omdat de afstand naar het CKB te groot is om te lopen of te fietsen. Voor het vervoer van de instrumenten is een vrijwilliger gevonden die met een busje langs de scholen rijdt.

De leerlingen zijn erg enthousiast over het project en al helemaal nu toegewerkt wordt naar een groot optreden in een echt orkest!

Voor meer informatie over het leerorkest kunt u terecht bij: Judith van Biemen (algemeen directeur ABBO) bereikbaar op: 06-13821944 of via e-mail judithvanbiemen@abboscholen.nl; Cees Meijer (directeur CKB De Maagd) bereikbaar op: 06-48172308 of c.j.l.meijer@bergenopzoom.nl.